

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/47/2020
Identifikačné číslo spisu:	3814220918
Dátum vydania rozhodnutia:	23.02.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:3814220918.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: O.. S. Š., bývajúcí Š. X, T., právne zastúpený: Mgr. Peter Švarc, advokát, M. Falešníka 6, Prievidza, proti žalovanému: Hornonitrianske bane Prievidza, a.s. v skratke HBP, a.s., IČO: 36 005 622, Matice slovenskej 10, Prievidza, právne zastúpený: BAJO LEGAL, s. r. o., Landererova 8, Bratislava, o neplatnosť výpovede a náhradu mzdy, vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 6 Cpr 3/2014, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 05. septembra 2019 sp. zn. 4 CoPr 1/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovi p r i z n á v a voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prievidza (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) medzitýmnym rozsudkom č. k. 6 Cpr 3/2014-442 z 03. októbra 2018 určil, že výpoveď z pracovného pomeru zo dňa 06. júna 2014 podľa § 63 ods. 1 písm. e/ Zákonníka práce zamestnávateľa Hornonitrianske bane Prievidza, a.s. so sídlom Matice slovenskej 10, Prievidza, IČO: 36 005 622, daná zamestnancovi O.. S. Š., nar. XX. M. XXXX, bytom P. XX, J., je neplatná.

2. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplynulo, že z vykonaného dokazovania mal okresný súd za nepochybné, že žalovaný listom zo dňa 06. júna 2014 dal žalobcovi výpoveď z pracovného pomeru podľa § 63 ods. 1 písm. e) zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce (ďalej len „Zákonník práce“) z dôvodu závažného porušenia pracovnej disciplíny, ktorého sa dopustil tým, že nevystavil podklad na fakturáciu za odvezený kovový odpad v celkovom objeme 19,88 ton za mesiac jún 2013 v hodnote 3.081,40 eur, čo bolo zistené na základe výsledkov kontroly OVK v mesiaci máj 2014 (podľa zápisu z kontroly zo dňa 05. júna 2014), čím žalobca porušil ustanovenia Smernice č. 12/2013 - Obeh a schvaľovanie účtovných dokladov. Žalovaný zároveň konanie žalobcu posúdil ako závažné porušenie pracovnej disciplíny uvedené v čl. 4 bodu 3 písm. e) Pracovného poriadku - zneužitie svojho postavenia, na základe ktorého došlo k spôsobeniu škody zamestnávateľovi.

3. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že samotný výkon prác pri manipulácii s kovovým odpadom, vykonával žalobca na základe dohôd o pracovnej činnosti, keď mal uzavretú takúto dohodu aj v roku 2013, aj v roku 2014. Dlhodobé porušovanie pracovných povinností žalobcom, i keď len z dohody o pracovnej činnosti v čase, keď mal žalobca uložené upozornenie na porušenie pracovnej disciplíny z hlavného pracovného pomeru, nepredstavovalo podľa súdu prvej inštancie zároveň aj porušenie pracovnej disciplíny z hlavného pracovného pomeru na základe pracovnej zmluvy, pričom k tomu smerovalo správanie žalovaného ako zamestnávateľa, ktorý písomnou výpoveďou zo dňa 06. júna 2014 sledoval skončenie pracovného pomeru tak na základe pracovnej zmluvy, ako i dohody o pracovnej činnosti.

4. Z podanej výpovede podľa názoru okresného súdu jednoznačne vyplýva, že výpoveď dal žalovaný žalobcovi z pracovného pomeru. Konštatoval, že na pracovno-právny vzťah založený dohodami o pracovnej činnosti sa vzťahujú ustanovenia prvej (§ 85 ods. 1, 2, § 90 ods. 10, § 91 až § 95, § 98, § 119 ods. 1) a šiestej časti Zákonníka práce. Pokiaľ ide o skončenie pracovného vzťahu na základe dohody o pracovnej činnosti, Zákonník práce nemá pre túto dohodu osobitné ustanovenia. Zdôraznil, že v predmetnej dohode bol stranami sporu dohodnutý spôsob skončenia pracovného pomeru - dohodou, výpoveďou, okamžitým skončením len pre prípady, v ktorých možno okamžite skončiť pracovný pomer v zmysle Zákonníka práce, podľa názoru súdu prvej inštancie ani jedným z týchto spôsobov k skončeniu dohody o pracovnej činnosti nedošlo. V ďalšom okresný súd uviedol, že v súdenom prípade by zamestnávateľ musel dôvod výpovede skutkovo vymedziť vo výpovedi tak, aby v nej uviedol aj predchádzajúce menej závažné porušenia pracovnej disciplíny, pre ktoré na možnosť výpovede zamestnanca upozornil. Toto však žalovaný neurobil, preto okresný súd ustálil, že dôvod výpovede nie je skutkovo vymedzený a určil, že výpoveď z pracovného pomeru je preto neplatná.

5. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 4 CoPr 1/2019 z 05. septembra 2019 podľa § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len ako „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“) rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny.

6. Odvolací súd dal do pozornosti, že v prejednávanej veci ide v poradí už o druhý rozsudok súdu prvej inštancie po tom, čo jeho predchádzajúci rozsudok bol uznesením Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 19. apríla 2018, sp. zn. 4 CoPr 4/2017 zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie pre nesprávne právne posúdenie veci, pričom odvolací súd poukázal na právne závery vyslovené v tomto zrušujúcom uznesení.

7. Z obsahu spisu mal odvolací súd za zrejmé, že výpoveďou zo dňa 06. júna 2014 označenou ako skončenie pracovného pomeru, žalovaný skončil pracovný pomer so žalobcom. Mal za to, že neobstoja námietky odvolateľa, že na základe pracovnej zmluvy v hlavnom pracovnom pomere mal žalobca aj ďalšie pracovné povinnosti v súvislosti s kovovým odpadom, a to vystavovanie podkladov k fakturáciám kovového odpadu, a to s poukazom na náplň práce žalobcu uvedenú v popise pracovnej náplne zo dňa 24. januára 2007 v znení doplnku zo dňa 03. septembra 2012, z ktorých nevyplývala povinnosť žalobcu vystavovať predmetné doklady. Z vykonaného dokazovania podľa názoru odvolacieho súdu (vyslovenom už aj v zrušujúcom uznesení) vyplynulo, že žalobca sa mohol dopustiť porušenia pracovnej disciplíny len v súvislosti s výkonom prác pri manipulácii s kovovým odpadom, ktoré práce vykonával žalobca na základe dohôd o pracovnej činnosti, keď mal takúto dohodu uzavretú aj v roku 2013, aj v roku 2014. V predmetných dohodách o pracovnej činnosti bol stranami sporu dohodnutý spôsob ukončenia dohody - dohodou, výpoveďou bez uvedenia dôvodu s 15-dňovou výpovednou lehotou, ktorá začína plynúť dňom, v ktorom bola písomná výpoveď doručená druhej strane, okamžitým skončením len pre prípady, v ktorých možno okamžite skončiť pracovný pomer v zmysle Zákonníka práce. Odvolací súd dal do pozornosti, že ani jedným z týchto spôsobov skončenia dohody o pracovnej činnosti v danej veci nedošlo. Odvolací súd v ďalšom uviedol, že v prípade výpovede odkazujúc na § 63 ods. 1 písm. e/ Zákonníka práce, musí byť dôvod výpovede skutkovo vymedzený tak, aby ho nebolo možné zameniť s iným dôvodom. V danej veci mal krajský súd za preukázané, že žalobca v rámci dohody o pracovnej činnosti (tak v roku 2013, ako aj v roku 2014) sa

zaviazal pre žalovaného vykonať prácu - a to demontáž nepotrebných zariadení, triedenie a expedíciu oceľového odpadu a odpadu farebných kovov pred ich odpredajom. Naopak, v konaní podľa názoru odvolacieho súdu nebolo preukázané, že takáto povinnosť žalobcovi vyplývala z pracovného pomeru a teda výpovedný dôvod - závažné porušenie pracovnej disciplíny nevystavením podkladu na fakturáciu za odvezený kovový odpad v celkovom objeme 19,88 ton za mesiac jún 2013 v hodnote 3.081,40 eur - nemohol byť skutkovo relevantne vymedzený, pretože nešlo o závažné porušenie pracovnej disciplíny v rámci pracovného pomeru žalobcu.

8. Žalovaný podal proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v celom rozsahu, dovolanie z dôvodu, že mu súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Dovolateľ namietal, že tak súd prvej inštancie ako aj odvolací súd vyvodili z vykonaných dôkazov závery, ktoré sú v zjavnom rozpore s ich skutočným obsahom. Dodal, že si je vedomý, že dovolací súd je súdom právnym a nie skutkovým, napriek tomu vyslovil názor, že dovolací súd môže výnimočne preskúmať správnosť zistených skutkových záverov v prípadoch, ak by tieto boli v zjavnom rozpore s vykonaným dokazovaním. V tomto smere poukázal dovolateľ na závery Ústavného súdu Slovenskej republiky (sp. zn. I. ÚS 6/2018 zo 17. januára 2018). Žalovaný mal za to, že v predmetnom prípade došlo k takému zisteniu skutkového stavu, ku ktorému by pri rešpektovaní zásad hodnotenia dôkazov nebolo možné nikdy dospieť. Záverom konštatoval, že pri takom prieskume rozsudku súdu prvej inštancie zo strany odvolacieho súdu, keď odvolací súd ignoroval obsah vykonaných dôkazov a uvádzal účelové a nepravdivé argumenty je otázne zachovanie práva žalovaného na spravodlivý proces. Na základe uvedeného žalovaný navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

9. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že žalovaný v dovolaní hrubo zavádza a uvádza nepravdivé skutočnosti. Dal do pozornosti, že dohoda o pracovnej činnosti a pracovná zmluva sú dva rôzne, v danom prípade na sebe nezávislé právne vzťahy medzi zamestnávateľom a zamestnancom s tým, že predmetom daného súdneho konania je posúdenie platnosti alebo neplatnosti výpovede hlavného pracovného pomeru dojednaného na základe pracovnej zmluvy. Navrhol preto dovolanie žalovaného odmietnuť alebo zamietnuť a určiť žalovanému povinnosť nahradiť žalobcovi trovy dovolacieho konania.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

11. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Ako už Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval vo viacerých skorších rozhodnutiach (por. napr. sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012, 7 Cdo 92/2012), dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Tejto mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle ustanovenia § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS

12. Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

13. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní.

14. Dovolací súd však osobitne zdôrazňuje, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP nie je významný subjektívny názor strany tvrdiacej, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

15. V danom prípade dovolateľ uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP, ktorý vymedzil tým, že súdy nižšej inštalácie vyvodili z vykonaných dôkazov skutkové závery, ktoré sú v zjavnom rozpore s ich skutočným obsahom, keď uzavreli, že porušenie pracovnej disciplíny zo strany žalobcu nepredstavovalo porušenie povinnosti z pracovného pomeru na základe pracovnej zmluvy, ale porušenie povinnosti z dohody o pracovnej činnosti.

16. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

17. K namietanému pochybeniu najvyšší súd konštatuje, že pokiaľ súd nevykonával v priebehu civilného konania všetky navrhované dôkazy alebo nevykonával iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nedostatočne zistil skutkový stav alebo nesprávne vyhodnotil niektorý dôkaz, nemožno to v zásade považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení strany, čo v súlade s ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Predmetná judikatúra najvyššieho súdu bola a je akceptovaná aj ústavným súdom (I. ÚS 65/2020, III. ÚS 171/2018, II. ÚS 202/2020, II. ÚS 108/2020, II. ÚS 153/2019, II. ÚS 465/2017, IV. ÚS 511/2020).

18. V istých prípadoch však možno prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP konštatovať aj pri nedostatkoch v zisťovaní skutkového stavu. O takýto prípad ale v súdnej veci nejde. V predmetnej súvislosti dovolateľ tvrdí, že súdy nižšej inštalácie pri rozhodovaní o platnosti výpovede z pracovného pomeru konštatovali, že výpoveď je neplatná, pretože nie je skutkovo vymedzená poukazujúc pritom na skutočnosť, že závažné porušenie pracovnej disciplíny žalobcom, spočívajúce v nevystavení podkladov na fakturáciu za odvezený odpad v celkovom objeme 19,88 ton za mesiac jún

2013 v hodnote 3.081,40 eur, predstavovalo porušenie pracovných povinností vyplývajúcich z dohody o pracovnej činnosti, nie z hlavného pracovného pomeru. Tento záver podľa žalovaného nie je založený na žiadnom riadnom skutkovom zistení, ktoré by vyplynulo z vykonaného dokazovania, práve naopak, mal za to, že je v zjavnom rozpore s vykonaným dokazovaním. S týmto tvrdením sa však dovolací súd nemohol stotožniť. Žalobca pracoval v spoločnosti žalovaného v pracovnom pomere na základe pracovnej zmluvy ako zástupca vedúceho úseku úpravy a triedenia uhlia a súčasne mal uzatvorenú dohodu o pracovnej činnosti, predmetom ktorej bola demontáž nepotrebných zariadení, triedenia a expedícia ocelového odpadu a odpadu farebných kovov pred ich odpredajom. Argumentácia žalovaného, že žalobca vykonával práce v súvislosti s kovovým odpadom na základe dohody o pracovnej činnosti, avšak povinnosť vystaviť podklady k fakturácii mu vyplývala z hlavného pracovného pomeru podľa názoru dovolacieho súdu nemohla obstať (ako správne ustálili sudy nižšej inštancie), keď z náplne práce žalobcu uvedenej v popise pracovnej náplne zástupcu vedúcej úseku úpravy a triedenia uhlia z 24. januára 2007 v znení doplnku z 03. septembra 2012 pre žalobcu nevyplývala povinnosť vystavovať podklady k fakturáciám kovového odpadu, či iné doklady. Z vykonaného dokazovania tak nemohli sudy nižšej inštancie dospieť k iným záverom, ako takým, že žalobca sa mohol dopustiť porušenia pracovnej disciplíny len v súvislosti s výkonom prác pri manipulácii s kovovým odpadom, ktoré vykonával na základe dohody o pracovnej činnosti. Ak dal žalovaný žalobcovi výpoveď z pracovného pomeru podľa § 63 ods. 1 písm. e/ Zákonníka práce za porušenie pracovnej disciplíny, ktorého sa žalobca mohol dopustiť len porušením pracovných povinností, ktoré mu vyplývali z dohody o pracovnej činnosti a sudy nižšej inštancie na základe vykonaného dokazovania ustálili, že takáto výpoveď je neplatná, postupovali pri zisťovaní skutkového stavu v súlade s procesnými zásadami hodnotenia dôkazov.

19. Vychádzajúc z uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že konanie vadou podľa § 420 písm. f/ CSP postihnuté nebolo. S poukazom na to, že v prejednávanom prípade prelomenie stavu právnej istoty nastolenej právoplatnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu konštatovaním prípustnosti dovolania do úvahy neprichádza, najvyšší súd dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP pre jeho procesnú neprípustnosť podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol.

20. O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 453 ods. 1 CSP a vyslovil, že žalobcovi voči žalovanému priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

21. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.